
Aktivt perinealskydd förebygger sfinkterskador

Roland Boij, Carin Boij och Gunilla Sjöberg
KK läns sjukhuset Ryhov, Jönköping

SFOG-veckan i Skövde

SFINX

ett tvärprofessionellt projekt för att
sänka sfinkterskadefrekvensen på
KK, länsjukhuset Ryhov i Jönköping

---

bakgrund

- tusentals svenska kvinnor lider av gas- och avföringsinkontinens efter sfinkterskador i samband med förlossning
  - ett flertal studier har visat kroniska sequele på 30-40 % i form av olika former av inkontinens och smärta efter sfinkterskada
-

bakgrund

- SFOG:s årsmöte i Göteborg 1998 redovisade signifikanta riskfaktorer för sfinkterskada
- ARG-rapport om sfinkterskador kom 2001
- en av klinikens barnmorskor gjorde studie om välbefinnande och sexuell funktion efter genomgången sfinkterskada

Svensk Förenings
för Obstetrik och Gynekologi
Arbets- och Referensgrupp

för

*Urogynekologi och Vaginal Kirurgi
i samarbete med Svensk Förening för Kolorektal Kirurgi*

Anal inkontinens hos kvinnor

Utredning och behandling

Rapport nr: 46
2001

---

incidens

- kraftig ökning i Sverige
  - ca 1 % 1990
  - ca 3 % 2000
  - ca 4 % 2004

- striktare diagnostik?

---

bakgrund

- läget i slutet av 90-talet i Jönköping
  - andelen sfinkterskador 3,4 %
  - andelen perineotomier > 20 %
  - andelen instrumentella förlossningar drygt 9 %

projektet SFINX

- 2000 startades en projektgrupp bestående av 2 läkare och 3 barnmorskor
  - två tydliga riskfaktorer identifierades
    - bristande perinealskydd
    - instrumentella förlossningar
  - andelen perineotomier bedömdes vara för hög
- studiebesök till Åbo

---

syfte

- primärt:

- minska andelen sfinkterskador till högst 2 %

- sekundärt:

- minska andelen perineotomier till 5 %
  - minska andelen instrumentella förlossningar till 6 %
-

---

metod

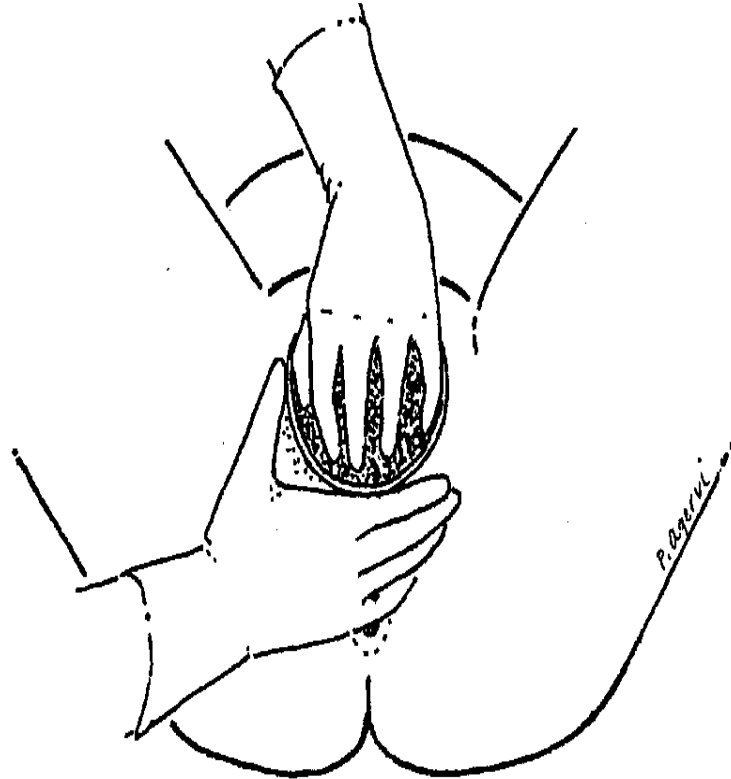
- återkommande teoretisk och praktisk undervisning 1-2 ggr/år för alla barnmorskor och läkare om perinealskydd och samarbete vid instrumentella förlossningar.
  - ny personal introduceras i aktivt perinealskydd
-

---

undervisningens syfte

- att ha uppsikt över perineum vid slutfasen av utdrivningsskede
  - att utöva aktivt perinealskydd också vid framfödande av axlar.
  - att arbeta i team för att barnmorskor ska lära av varandra
  - att undvika yttre press
  - att minska andelen instrumentella förlossningar
  - att när sfinkterskada uppstått dokumentera tänkbar orsak
  - att minska frekvensen perineotomier genom strikta och väl dokumenterade indikationer
-

aktivt perinealskydd viktigaste delen av projektet

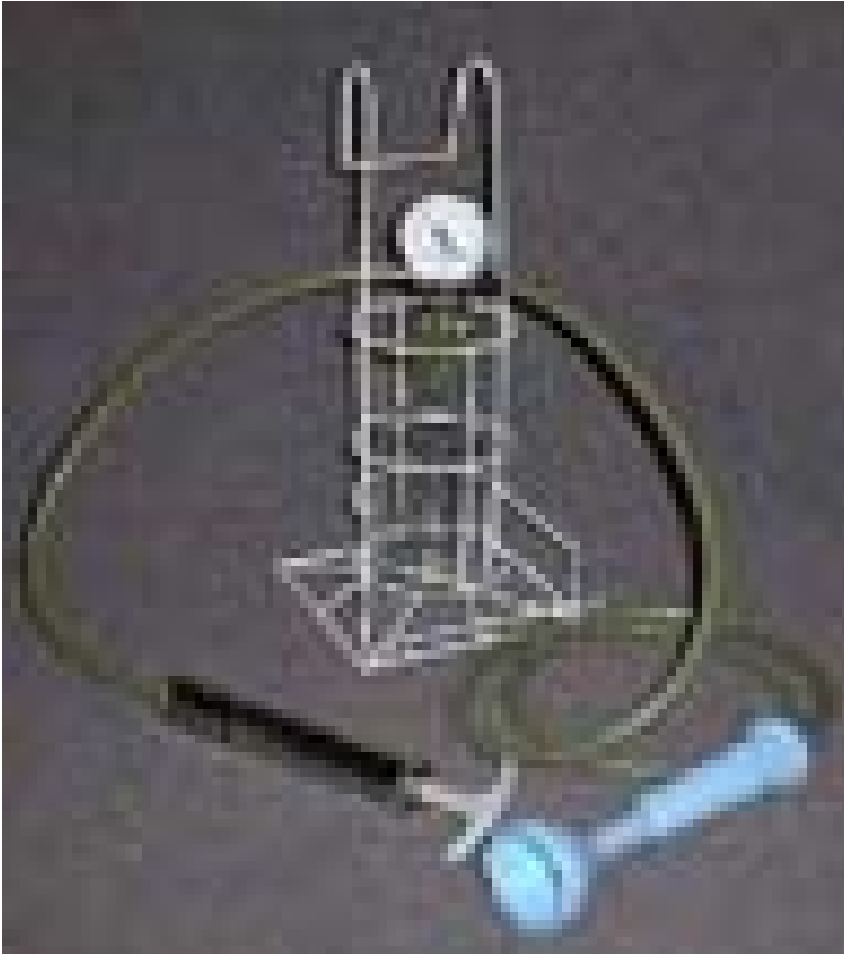
---

fördelar med perinealskydd

(från ARG-rapport)

- kontroll av förlossningsförloppet vid huvudets passage
  - möjliggör att påverka hastigheten av barnets passage
  - tillåter mjukdelarna att tänjas successivt.
  - möjliggör styrning av barnet i bäckenaxelns riktning
  - ger överblick över perineum
  - möjliggör bedömning för ev perineotomi
-

Vad gjorde vi mer ?

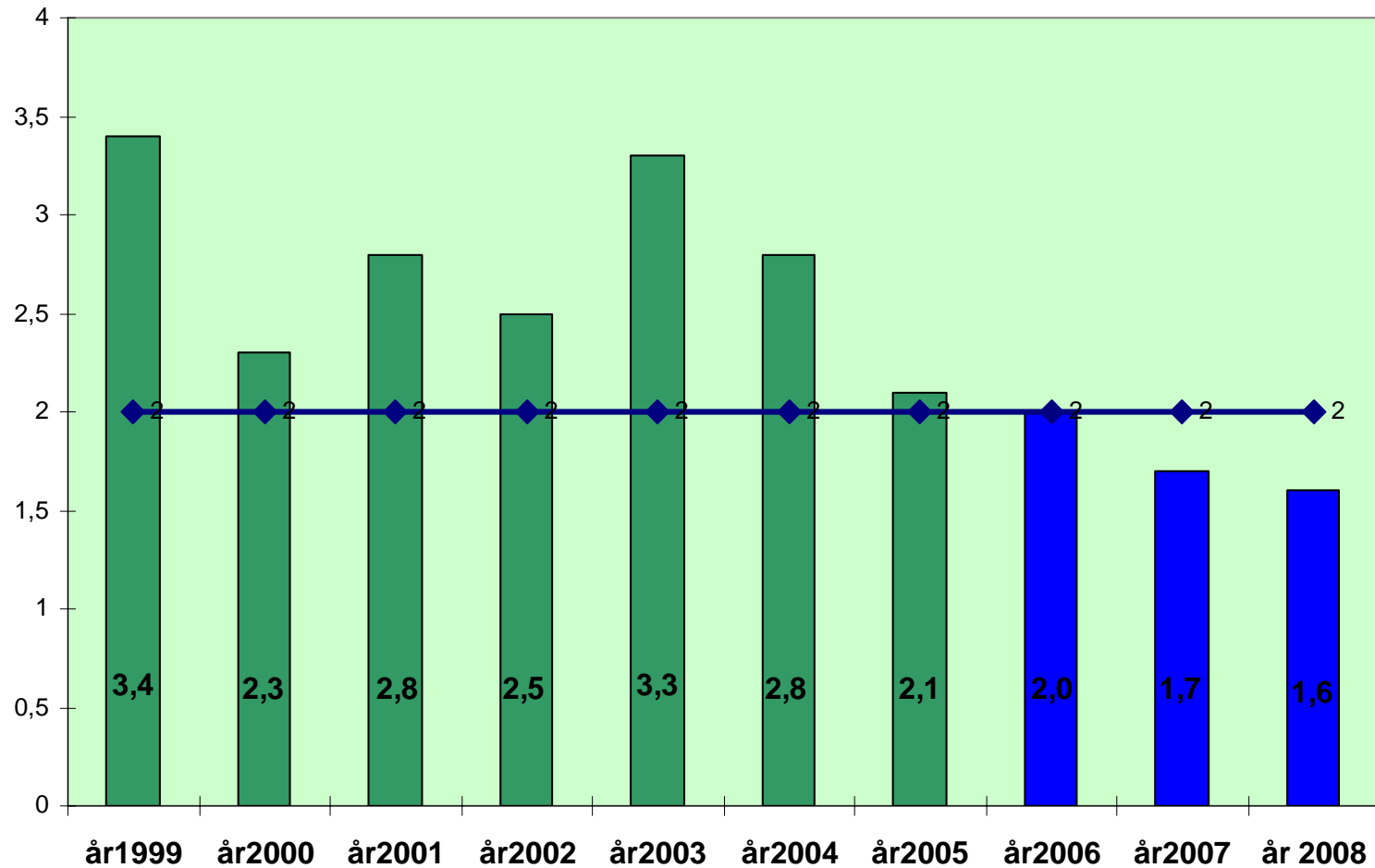

- ST- läkare går med barnmorska i 6 veckor.
- ej rutinmässig perineotomi vid instrumentell förlossning
- utbildning om instrumentell förlossning i läkargruppen
- utbildning om och träning av samarbete mellan bm och läkare vid VE
- traktion som alternativ vid instrumentell förlossning

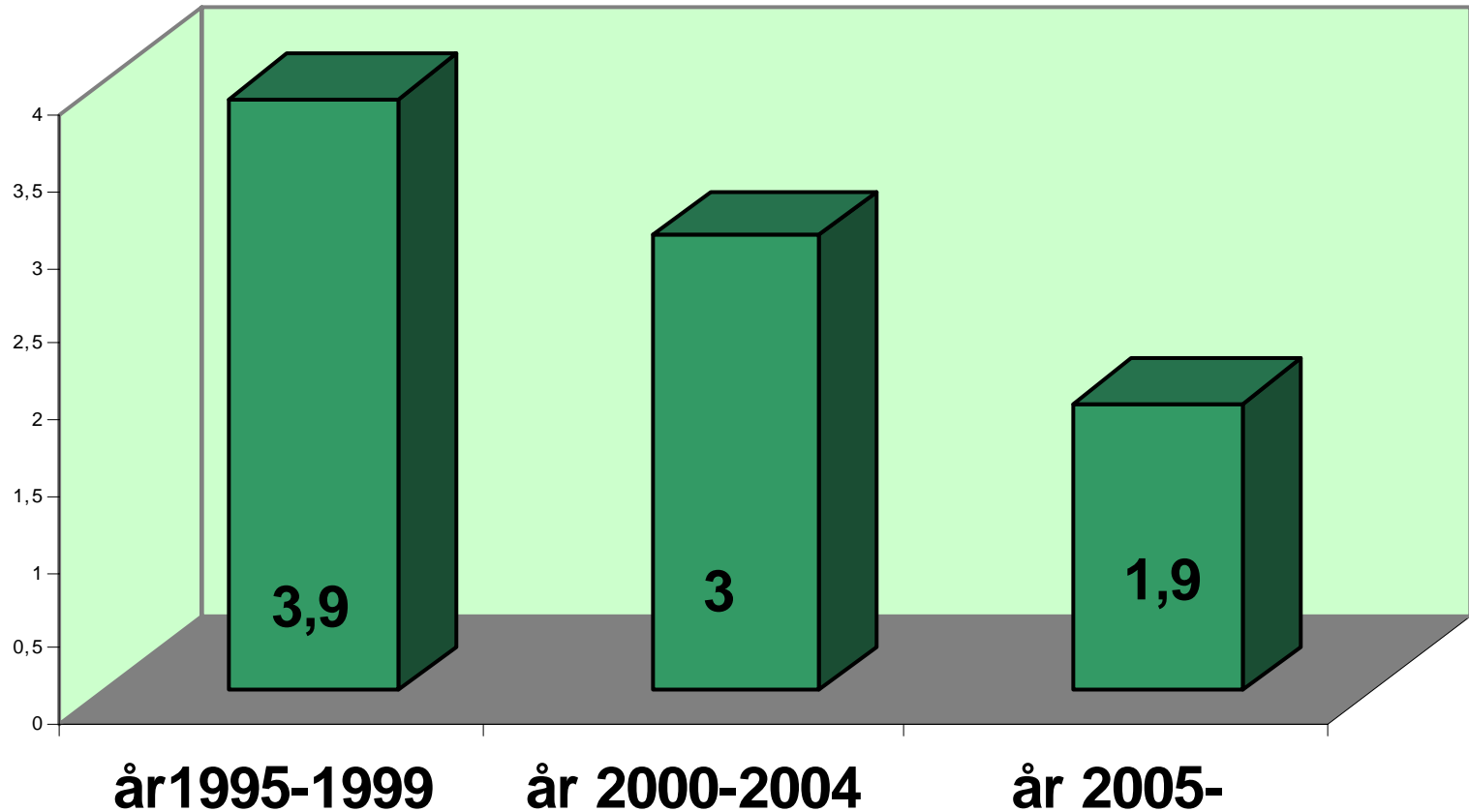
aktuell statistik publiceras på anslag och
klinikens intranät. Uppdateras 2 ggr/månad
med målvärden

mätvärde	1 januari 2008	mål	
normal vaginal förlossning	76,6 %	80 %	
sectiofrekvens Robson 1	5,9 %	5 %	
andel instrumentell förlossning	7,3 %	6 %	
sfinkterskador	1,7 %	2 %	
blödning >1 L vid vag förl	5,6 %	3 %	
metabol acidosis hos nyfödda	0,26 %	0,5 %	
AS < 7 vid 5 min	1,3 %	1 %	
VAS av förl upplevelse ≤ 2	5,1 %	5 %	

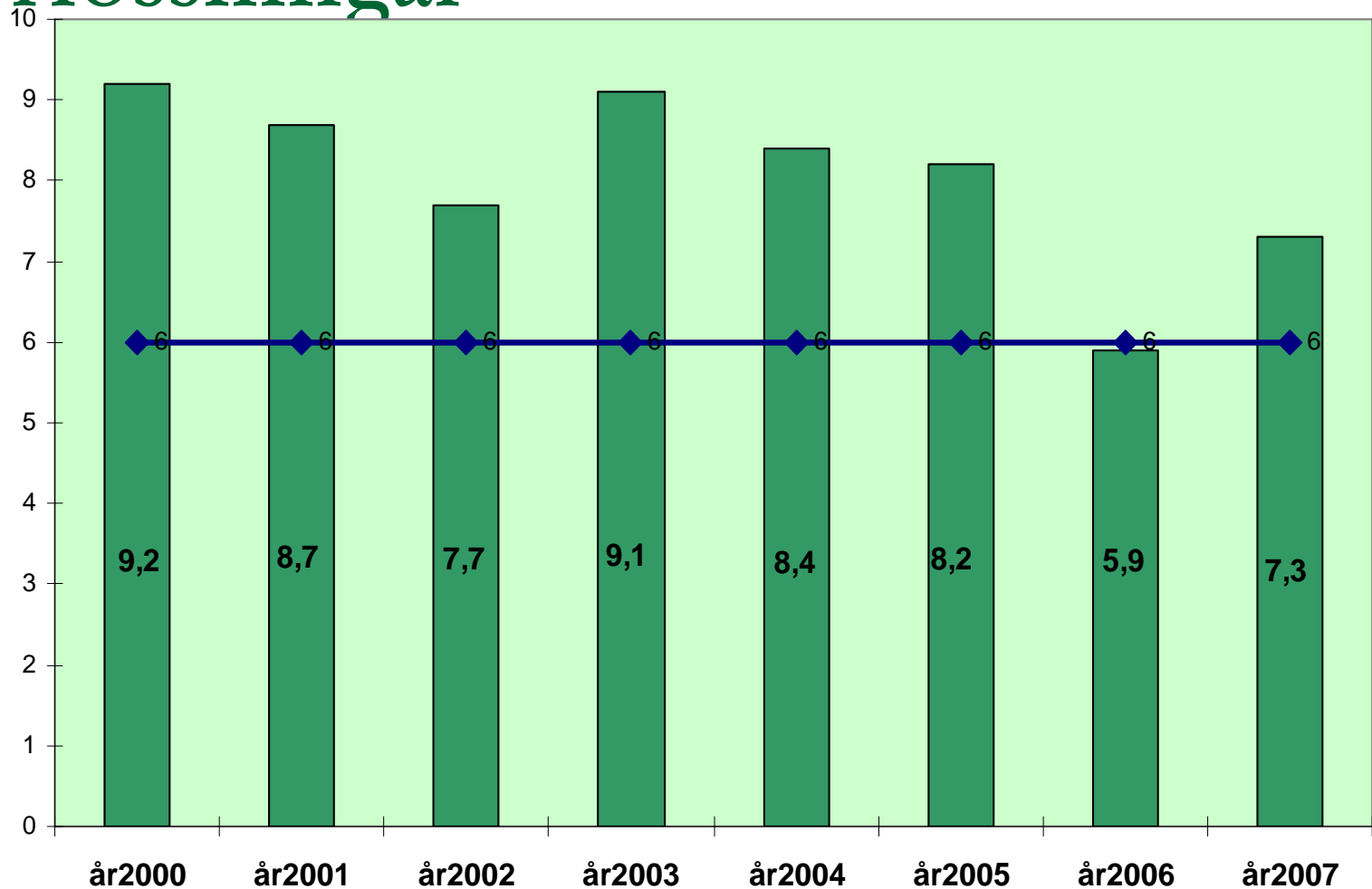
resultat – sfinkterskador

resultat sfinkterskador

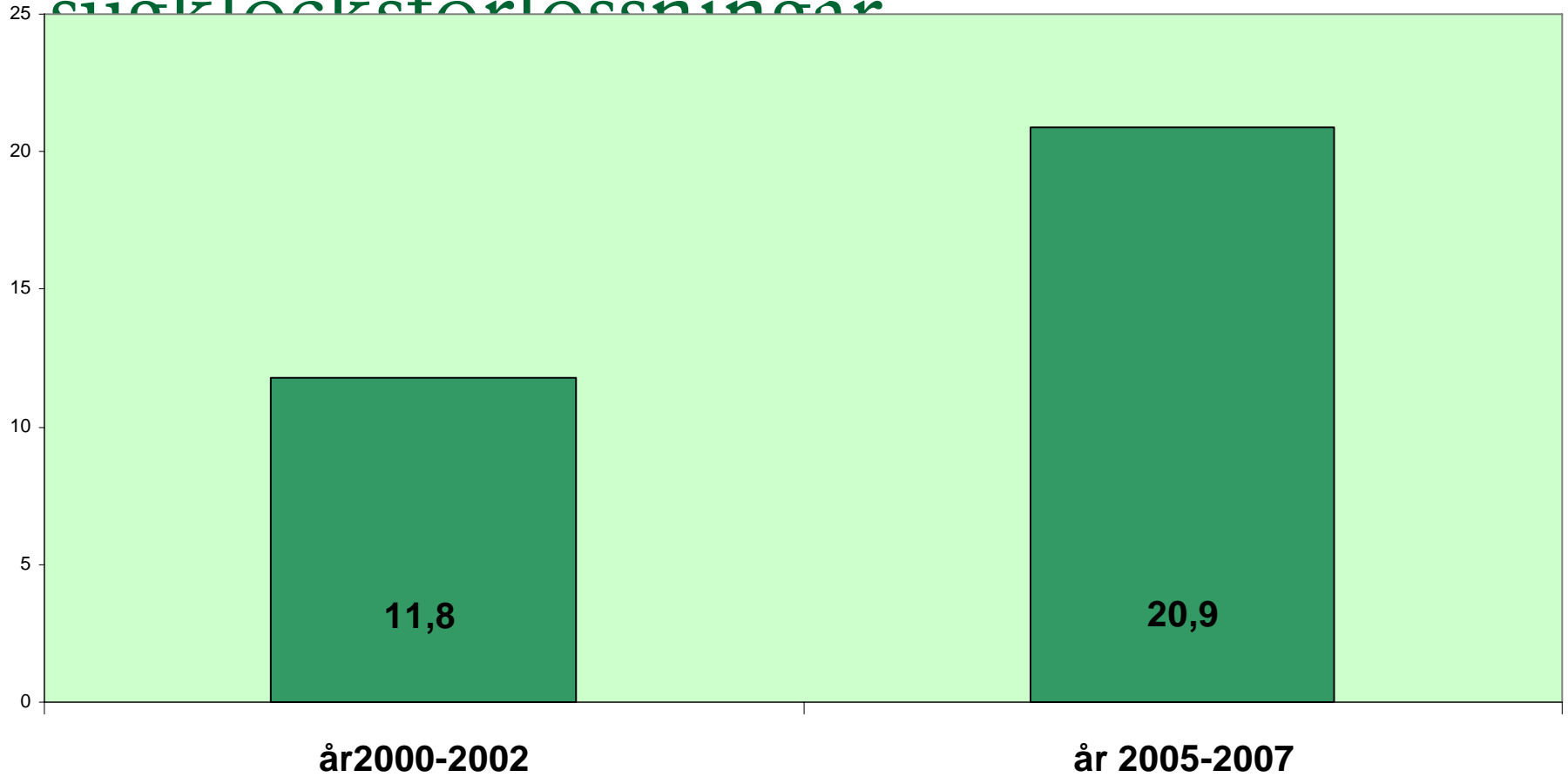
resultat – instrumentella förlossningar

resultat

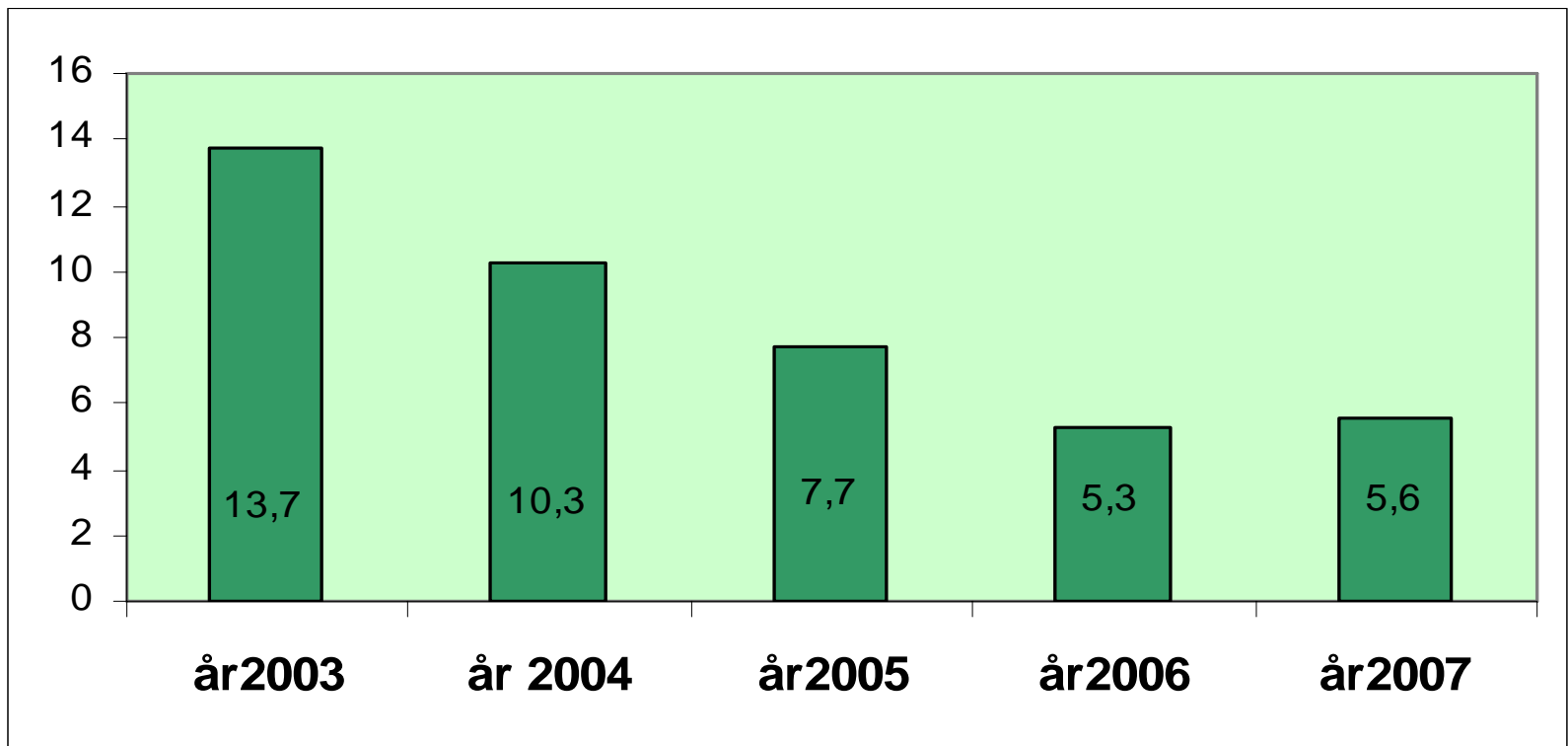
– andel traktion av

sucklocksförlossningar

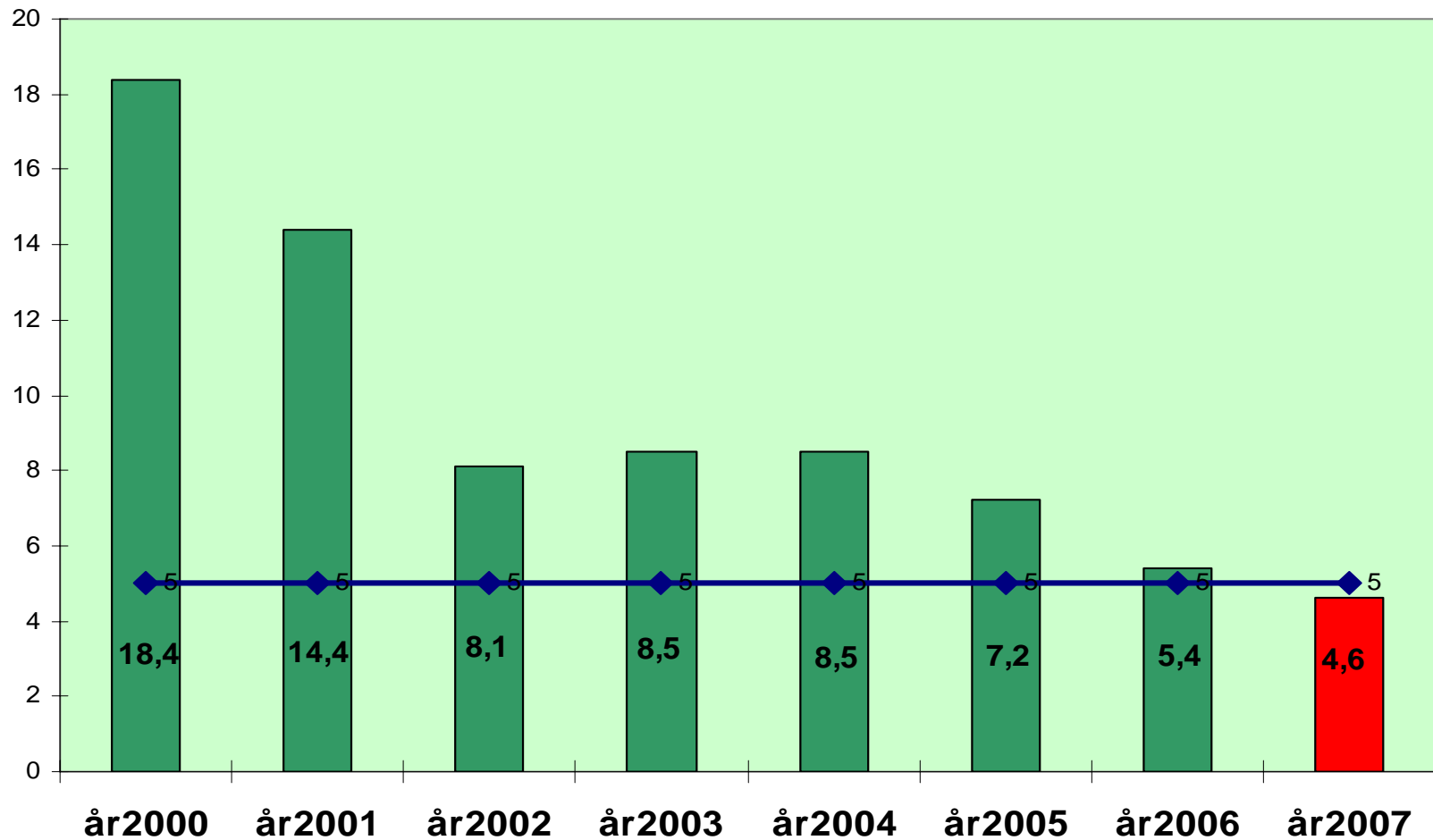

resultat

- sfinkterskador vid instrumentella förlossningar

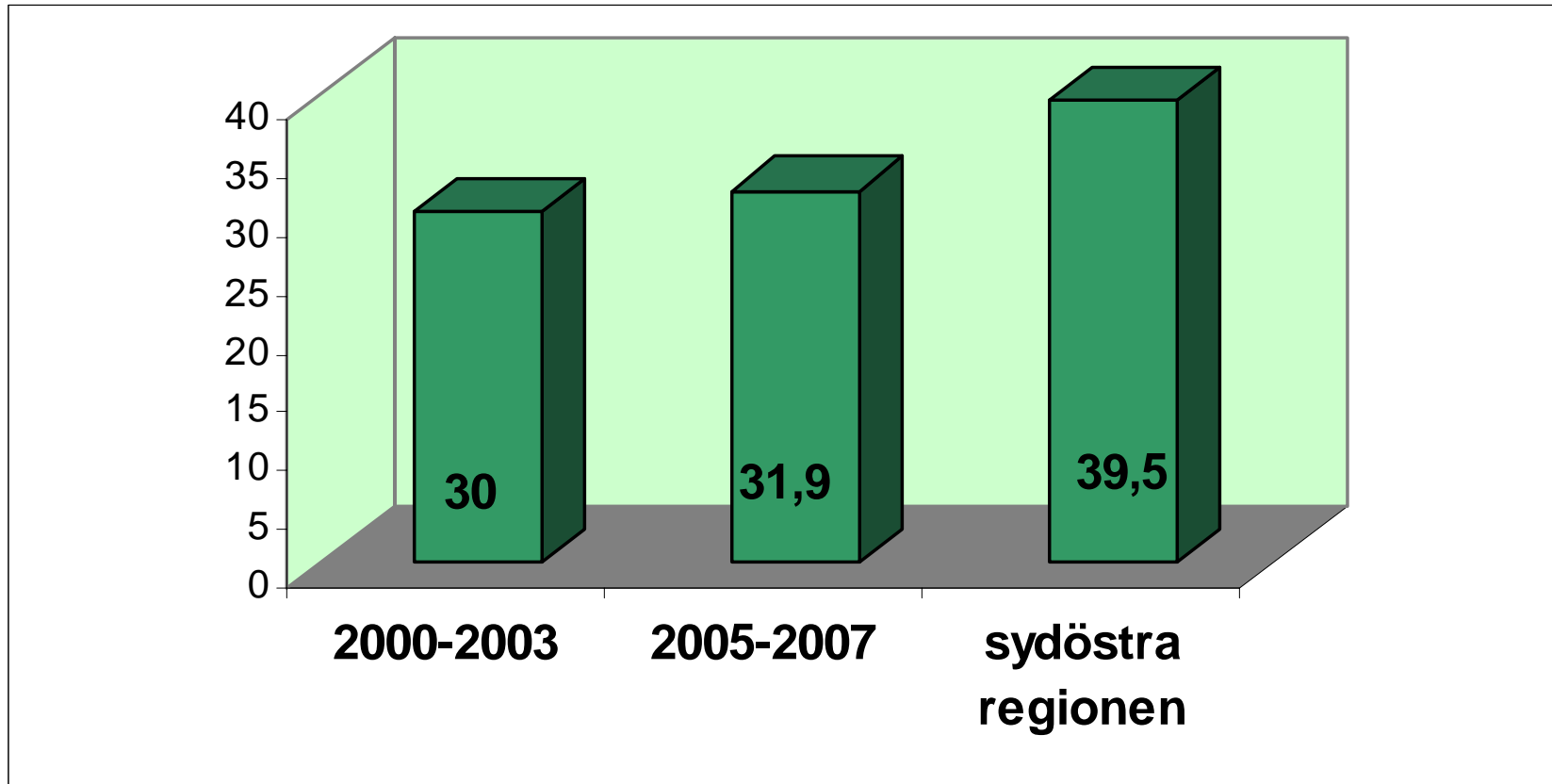

resultat - perineotomier

diagnostik

-andel sfinkterskador som är totala

---

möjliga orsaker till förbättring?

- betoning av perinealskydd
  - uppsikt av mellangården vid förlossningen
  - minskat antal perineotomier?
  - reflektion vid skada med dokumentation
  - förbättrad handläggning av instrumentell förlossning
  - minskad andel instrumentella förlossningar
  - traktion istället för extraktion i ökande frekvens vid sugklocksförlossning
  - regelbunden återkoppling genom att aktuell skadefrekvens publiceras på anslagstavlan
-

allra viktigast...

- engagerade medarbetare som tar till sig fakta och arbetar efter klinikens uppsatta mål

